

Қазақстан Республикасы экология және
табиғи ресурстар министрлігі

«Қазгидромет» РМК

2026 ж. «26-28» қыркүйек күніне арналған

**Қазақстан Республикасының таулы аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел
қауіптілігінің күнделікті бюллетені № 102**

(бюллетеньнің қолданылу мерзімі: 2026 жылғы 25 қыркүйек сағат 20:00-ден 28 қыркүйек сағат 20:00-ге дейін)

құрастырылған күні: 25.09.2026 ж.

Мекен жайы: Алматы қ., Абай д., 32
Астана қ., Мәңгілік ел д., 11/1

Сел үдерістерін зерттеу және
селді болжау басқармасының
басшысы:

Яфязова Р.

тел.: 8(727) 267-53-38

e-mail: seli@meteo.kz

Кезекші синоптик:

Алданбергенова А.

тел.: 8(7172) 79-83-75

e-mail: ukpp@meteo.kz

2026 жылғы «26-28» қыркүйек

Қазақстан Республикасының таулы аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел қауіптілігі туралы Кеңес беру

Облыстар	Сел қауіпті аудандар	Гидрометеорологиялық жағдай
Алматы	Іле Алатауы	Қар жамылғысы 2800 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Нөлдік изотерма таңғы сағат 5-те 3303 м биіктікте болды. Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,8-1,2 °С төмендеді, биік таулы аймағында – 1,8 °С. Өзендердің басым бөлігінде су деңгейі қауіпті деңгейдің орта есеппен 75 % құрайды. 26 қыркүйекте күндіз жаңбыр (1-7 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 27, 28 қыркүйекте түнде жауын-шашын (жаңбыр, қар), күндіз жаңбыр (1-14 мм). Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Күнгей Алатауы	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Орташа тәуліктік ауа температурасы 2,0 °С төмендеді. Шелек өзеніндегі су деңгейі қауіпті деңгейдің 87 % құрайды. 26 қыркүйекте күндіз жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 27, 28 қыркүйекте түнде жауын-шашын (жаңбыр, қар), күндіз жаңбыр (1-14 мм). Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Теріскей Алатау	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,5 °С өсті. Өзендердегі су деңгейі қауіпті деңгейдің орта есеппен 51 % құрайды. 26 қыркүйекте күндіз жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 27, 28 қыркүйекте түнде жауын-шашын (жаңбыр, қар), күндіз жаңбыр (1-14 мм). Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жетісу	Жетісу Алатауы	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Жетісу Алатауының солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 1,8 °С төмендеді, батыс бөлігінде – 0,3 °С. Солтүстік және батыс беткейлердегі өзендерде су деңгейі орта есеппен қауіпті деңгейдің 66 %, ал оңтүстік беткейлердегі өзендерде 41 % құрайды. 26 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 27, 28 қыркүйекте жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жамбыл	Қырғыз Алатауы	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,7 °С төмендеді. Қырғыз Алатауындағы өзендерде су деңгейі орта есеппен қауіпті деңгейдің 41 %, Талас Алатауында – 27 %. 26 қыркүйекте жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 27, 28 қыркүйекте жаңбыр (1-10 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Талас Алатауы	
Түркістан	Талас Алатауы	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,1 °С төмендеді. Өзендердегі су деңгейі орта есеппен қауіпті деңгейдің 63 % құрайды. 26 қыркүйекте жаңбыр (1-14 мм), найзағай, таңертең және күндіз кей уақыттарда қатты жаңбыр (15-20 мм). Талас Алатауында және Өгем жотасында қарқынды ұзақ жауын-шашын түскенде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз. 27, 28 қыркүйекте жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.

	Өгем жотасы	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,1 °С төмендеді. Өзендердегі су деңгейі орта есеппен қауіпті деңгейдің 34 % құрайды. 26, 27, 28 қыркүйекте жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Маңғыстау	Маңғыстау таулары	Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,1 °С төмендеді. 26, 27, 28 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Абай	Тарбағатай	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,8 °С төмендеді. 26, 27, 28 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Шығыс Қазақстан	Сауыр	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,8 °С төмендеді. Жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 26, 27, 28 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Қазақстандық Алтай	Маусымдық қар сызығының орналасуы туралы деректер жоқ. Қазақстандық Алтайдың солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 4,5 °С төмендеді, оңтүстік-шығыс бөлігінде 1,0 °С өсті. Өзендердегі су деңгейі орта есеппен қауіпті деңгейдің 25 % құрайды. 26, 27, 28 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.

* су деңгейінің тәуліктік өзгерісі таңғы сағат 08:00-дегі жағдай бойынша келтірілген

Бюллетеньді құрастыру кезінде «Қазгидромет» РМК бөлімшелерінің деректері мен ақпараттары, Жер туралы ғылымдар орталығы (GFZ) Потсдам, Германия ұсынған MODSNOW құралы пайдаланылады

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі (1 Қосымша)

!!! Ескерту: Сел қауіпті ауданда тәртіп ережесін сақтаңыз (2 Қосымша)

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі

Сел қауіптілігінің деңгейлері	Сел қауіптілігінің деңгейін анықтайтын факторлар	Қауіптілік дәрежесі	Қорғау шаралары
	Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 30 мм (өте қатты жаңбыр) немесе нақты жауған сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 40 мм	Халық пен шаруашылық нысандары үшін үлкен қауіп	Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.
	Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)	Халық пен шаруашылық объектілері үшін потенциалды қауіп	Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.
	Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының салыстырмалы түрде төмен мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)	Төмен таулы аймақта селдің пайда болу аймағында адамдар үшін потенциалды қауіп	Мемлекеттік басқару органдарына және халыққа хабарлау.
	Төмен ауа температурасы, топырақтың ылғалдылығы, сұйық жауын-шашынның болмауы.	Қауіптілік жоқ	Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау, «Абайлаңыз, сел қауіптілігі бар телім» ескерту қалқандарын назарға алу

Сел қауіптілігінің белгілері және Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

Тауларға бару және онда болу жоспарланғанда, ауа райының өзгерістерін және дауылды ескертулерді бақылау қажет. Сел қауіпі туындаған жағдайда, сел қауіпі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау керек. Сел ағынының тереңдігі 40-50 м жетуі мүмкін (әсіресе арнаның бұрылыстарында), ағынның қозғалу жылдамдығы-5-10 м/с және одан жоғары (жекелеген жағдайларда 15-20 м/с дейін) болады. Егер адам сел ағынына түссе, өлімге алып келуі сөзсіз, сондықтан қауіпсіздік шараларын сақтау ерекше мәнге ие болады.

Қатты жауын-шашынның түсуінен туындаған сел қауіптілігінің белгілері

- ✓ Өзендегі судың шығыны мен лайлылығының күрт артуы.
- ✓ Өзен арнасының жоғарғы бөлігінде балшық шаңы бұлтының және гүрілдің пайда болуы.
- ✓ Селге жақын жерде топырақ беткейін шайқау.

Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

- ✓ Өзен арнасына (жайылмасына), құрғақ арнаға және көл бөгетіне жақын жерде демалуға және шатырлы лагерь құруға болмайды.
- ✓ Бақылаушыны алға қойыңыз, сонда ол алда не болып жатқанын көреді және төнген қауіп туралы ескертеді, сонымен қатар өзеннен су алуға барғанда.
- ✓ Сұйық жауын-шашынның қарқынды түсуі және сел қауіптілігінің басқа да белгілері кезінде өзен арнасынан (жайылмасынан), құрғақ арнадан алыстау және аңғардың баурайы бойынша 40-50 м жоғары көтерілу.
- ✓ Сел өткен кезде одан өзен арнасының бойымен қашуға болмайды, аңғардың баурайы бойымен 40-50 м жоғары көтерілу керек (сел тасқынынан тастар ұшуы мүмкін).
- ✓ Тік жартастар мен тік беткейлердің астында тоқтамаңыз (топырақ беткейінің шайқалуынан, сел жақын жерде, құламалар мен тастың түсуі болуы мүмкін).
- ✓ Сел өткеннен кейін өзен арнасына түспеу, өйткені арнада сел қайта қалыптасу мүмкін.
- ✓ Сел жүріп өткеннен соң беткейлердің сырғуынан, үзілген немесе салбырап тұрған электр сымдарынан, бүлінген газ магистралынан абай болған жөн.

2026 жылғы «26» қыркүйекке
ҚР таулы аудандары бойынша ауа-райы болжамы

Іле Алатау	Күндіз жаңбыр (1-7 мм), найзағай. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с, кей уақытта екпіні 15-20 м/с. 2000 м: ауа температурасы түнде 1-6, күндіз 13-18 градус жылы. 3000 м: ауа температурасы түнде 2 аяз-3 градус жылы, күндіз 3-8 градус жылы.
Күнгей Алатау	Күндіз жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с, кей уақытта екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 13-18 градус жылы.
Теріскей Алатау	Күндіз жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с, кей уақытта екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 2-7, күндіз 15-20 градус жылы.
Жетісу Алатау	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 2 градус аяз-3 градус жылы, күндіз 12-17 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 2-7 градус аяз, күндіз 7-12 градус жылы.
Қырғыз Алатау	Жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14, екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 4-9, күндіз 16-21 градус жылы.
Талас Алатау (Жамбыл облысы)	Жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14, екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 4-9, күндіз 16-21 градус жылы.
Талас Алатау (Түркістан облысы)	Жаңбыр (1-14 мм), найзағай, таңертең және күндіз кей уақыттарда қатты жаңбыр (15-20 мм). Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 8-13, екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 5-10, күндіз 15-20 градус жылы.
Өгем жотасы	Жаңбыр (1-14 мм). Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 8-13, екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 18-23 градус жылы.
Маңғыстау таулары	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан, шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 15-20, күндіз 25-30 жылы.
Сауыр	жауын-шашынсыз. Солтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 1-6, күндіз 15-20, кей жерлерде 6 градус жылы.
Тарбағатай	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-батыстан, солтүстіктен жел соғады, күші 9-14, күндіз екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 2-7, күндіз 15-20, кей жерлерде 23 градус жылы.
Қазақстандық Алтай	Жауын-шашынсыз. Түнде және таңертең кей жерлерде тұман. Солтүстік-батыстан, солтүстіктен жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 1-6 градус жылы, кей жерлерде 2 градус үсік, күндіз 15-20, кей жерлерде 12 градус жылы.

* Ескерту: жауын-шашын мөлшерінің болжамы WRF, ECMWF, ICON сандық ауа райы болжамдарының есептеулері бойынша беріледі

2026 жылғы «27-28 қыркүйекке» арналған
ҚР таулы аумағы бойынша консультативтік болжам

Алматы: 27-28 қыркүйекте түнде жауын-шашын (жаңбыр, қар), күндіз жаңбыр (1-14 мм). Ауа температурасы түнде 0-5, күндіз 10-15 градус жылы.

Жетісу: 27-28 қыркүйекте жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Ауа температурасы 27 қыркүйекте түнде 0-5, күндіз 15-20 градус жылы, 28 қыркүйекте түнде 0-5, күндіз 13-18 градус жылы.

Жамбыл: 27-28 қыркүйекте жаңбыр (1-10 мм), найзағай. Ауа температурасы түнде 1-6, күндіз 15-20 градус жылы.

Түркістан: 27-28 қыркүйекте жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Ауа температурасы 27 қыркүйекте түнде 5-10, күндіз 15-20 градус жылы, 28 қыркүйекте түнде 3-8, күндіз 15-20 градус жылы.

Маңғыстау: 27-28 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Ауа температурасы 27 қыркүйекте түнде 12-17, күндіз 22-27 градус жылы, 28 қыркүйекте түнде 10-15, күндіз 22-27 градус жылы.

Абай: 27-28 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Ауа температурасы 27 қыркүйекте түнде 1-6 градус үсік, күндіз 10-15 градус жылы, 28 қыркүйекте түнде 1-6 градус үсік, күндіз 8-13 градус жылы.

Шығыс Қазақстан: 27-28 қыркүйекте жауын-шашынсыз. Ауа температурасы түнде 1-6 градус үсік, күндіз 5-10 градус жылы.